EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 11. 6. 2024
COM(2024) 253 final

2024/0143 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa predlžuje dočasná ochrana zavedená vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2022/382

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Rada 4. marca 2022 prijala vykonávacie rozhodnutie 2022/382[1] a aktivovala smernicu rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 („smernica o dočasnej ochrane“)[2] pre určité kategórie[3] osôb vysídlených 24. februára 2022 alebo neskôr v dôsledku vojenskej invázie ruských ozbrojených síl na Ukrajinu, ktorá sa v uvedený deň začala. Podľa článku 4 ods. 1 smernice o dočasnej ochrane je počiatočná dĺžka trvania dočasnej ochrany jeden rok, ktorú možno automaticky predlžovať o šesť mesiacov, najdlhšie o jeden rok. Dočasná ochrana sa automaticky predĺžila o jeden rok do 4. marca 2024.

Podľa článku 4 ods. 2 smernice o dočasnej ochrane, ak pretrvávajú dôvody na dočasnú ochranu, môže Rada rozhodnúť kvalifikovanou väčšinou na návrh Komisie, ktorá tiež preskúma každú žiadosť členského štátu o to, aby predložila návrh Rade na predĺženie tejto dočasnej ochrany až o jeden rok. Dočasná ochrana sa predĺžila o jeden rok do 4. marca 2025[4].

Cieľom tohto návrhu je predĺžiť dočasnú ochranu zavedenú vykonávacím rozhodnutím Rady 2022/382 o jeden rok. To bude mať za následok pokračovanie dočasnej ochrany kategórií osôb uvedených vo vykonávacom rozhodnutí Rady 2022/382 v období od 5. marca 2025 do 4. marca 2026.

V súčasnosti požíva v EÚ dočasnú ochranu viac ako 4,19 milióna osôb vysídlených z Ukrajiny, z ktorých jednu tretinu tvoria deti. Počet aktívnych registrácií, ktorý udáva počet osôb požívajúcich dočasnú ochranu v členských štátoch EÚ, zostáva stabilný na úrovni približne 4 miliónov s mierne stúpajúcim trendom (zo 4 miliónov v septembri 2023 na 4,19 milióna v máji 2024)[5]. Nemecko, Poľsko a Česko zostávajú členskými štátmi, v ktorých sa nachádza najvyšší počet osôb požívajúcich dočasnú ochranu (viac ako 1,2 milióna v Nemecku, takmer 1 milión v Poľsku a takmer 400 000 v Česku)[6]. Od septembra 2023 zostáva počet rozhodnutí o poskytnutí dočasnej ochrany stabilný na úrovni približne 65 000 rozhodnutí mesačne, hoci vykazuje mierne klesajúci trend.

---

1 VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana.

2 SMERNICA RADY 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov.

3 V článku 2 vykonávacieho rozhodnutia Rady 2022/382 sa stanovuje, že dočasná ochrana sa vzťahuje na a) ukrajinských štátnych príslušníkov s pobytom na Ukrajine pred 24. februárom 2022; b) osoby bez štátnej príslušnosti a štátnych príslušníkov tretích krajín iných ako Ukrajina, na ktorých sa vzťahovala medzinárodná ochrana alebo rovnocenná vnútroštátna ochrana na Ukrajine pred 24. februárom 2022, a c) rodinných príslušníkov osôb uvedených v písmenách a) a b). Členské štáty uplatňujú toto rozhodnutie alebo primeranú ochranu podľa svojho vnútroštátneho práva, pokiaľ ide o osoby bez štátnej príslušnosti a štátnych príslušníkov tretích krajín iných ako Ukrajina, ktorí môžu preukázať, že pred 24. februárom 2022 mali na Ukrajine oprávnený pobyt na základe platného povolenia na trvalý pobyt vydaného v súlade s ukrajinským právom, a ktorí sa nemôžu za bezpečných a stabilných podmienok vrátiť do svojej krajiny alebo regiónu pôvodu.

4 Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2023/2409 z 19. októbra 2023, ktorým sa predlžuje dočasná ochrana zavedená vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2022/382 (europa.eu).

5 Informácie podľa údajov nahraných na platforme dočasnej ochrany a sprostredkovaných prostredníctvom siete EÚ pre pripravenosť a mechanizmy krízového riadenia v oblasti migrácie.

6 Štatistiky | Eurostat (europa.eu).

Od aktivácie smernice o dočasnej ochrane členské štáty vyvinuli značné úsilie na podporu osôb vysídlených z Ukrajiny s cieľom uľahčiť ich integráciu do hostiteľskej spoločnosti a na trh práce. Pokračovali aj v úsilí o zvýšenie prijímacej kapacity a plánovanie pre prípad nepredvídaných udalostí. Reakcia EÚ na ruskú agresiu voči Ukrajine sa naďalej vyznačuje silným prvkom solidarity, jednak voči Ukrajine a jej obyvateľom, čo sa odráža v úsilí hostiteľských členských štátov a ich občanov, a jednak medzi členskými štátmi, čo sa odráža v ich rozhodnutí upustiť od uplatňovania článku 11 smernice o dočasnej ochrane.

Platforma na registráciu dočasnej ochrany je v prevádzke od 31. mája 2022 s cieľom umožniť stranám výmenu informácií, aby osoby požívajúce dočasnú ochranu alebo primeranú ochranu podľa vnútroštátneho práva mohli účinne využívať svoje práva vo všetkých členských štátoch a zároveň sa obmedzilo ich možné zneužívanie. Na zabezpečenie jej riadneho fungovania je dôležité pravidelne nahrávať údaje a v prípade potreby vykonávať rýchle následné opatrenia v prípade dvojitej registrácie. Svoju činnosť bude vykonávať dovtedy, kým bude dočasná ochrana existovať. V tomto ohľade sa na účely predĺženia dočasnej ochrany nevyžaduje žiadna zmena jej fungovania.

Okrem toho vzhľadom na to, že osoba môže v danom čase požívať práva spojené s dočasnou ochranou len v jednom členskom štáte, osoby požívajúce dočasnú ochranu, ktoré sa presťahujú do iného členského štátu, by nemali využívať sociálnu pomoc v dvoch členských štátoch súčasne.

Potreba pokračovať v poskytovaní ochrany spolu s možnosťou osôb požívajúcich dočasnú ochranu požívať dočasnú ochranu v členskom štáte podľa vlastného výberu ovplyvnila systém prijímania niektorých členských štátov, najmä tých, ktoré poskytujú útočisko veľkému počtu osôb požívajúcich dočasnú ochranu, pričom sa musia súčasne vyrovnávať s veľkým počtom žiadateľov o medzinárodnú ochranu alebo s nedostatkom ubytovania. V tejto súvislosti je dôležité naďalej pokračovať v práci na zabezpečení väčšej rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi. Komisia bude naďalej pozorne monitorovať vplyv budúcich nových príchodov na prijímaciu kapacitu členských štátov. Komisia je tiež pripravená napomáhať potrebným diskusiám o tejto otázke a prijať vhodné následné opatrenia. Prioritou zostáva zabezpečenie sebestačnosti vysídlených osôb a ich prechod na dlhodobé ubytovanie.

Popri poskytovaní prístupu osobám požívajúcim dočasnú ochranu k súboru harmonizovaných práv aktiváciou smernice o dočasnej ochrane sa naďalej zmierňuje riziko neschopnosti azylových systémov spracovať prílev migrantov bez nepriaznivých účinkov na ich efektívne fungovanie.

Od začiatku ruskej útočnej vojny bolo v porovnaní so 4,19 milióna registrácií dočasnej ochrany osôb vysídlených z Ukrajiny v členských štátoch EÚ, Nórsku a vo Švajčiarsku podaných len približne 53 000 žiadostí o medzinárodnú ochranu[7] ukrajinskými štátnymi príslušníkmi. Aj keď počet žiadostí o medzinárodnú ochranu zostáva na nízkej úrovni v porovnaní s pôvodným odhadom, podľa ktorého by o ňu potenciálne mohlo požiadať 1,2 až 3,2 milióna osôb, v roku 2024 bol zatiaľ zaznamenaný relatívny nárast počtu žiadostí o azyl podaných štátnymi príslušníkmi Ukrajiny (nárast o 50 % v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka). Obmedzené celkové počty však naďalej ukazujú, že dočasná ochrana splnila svoj účel a zabránila preťaženiu azylových systémov členských štátov.

Podľa prieskumu Úradu Vysokého komisára OSN pre utečencov (UNHCR) z februára 2024[8] zameraného na monitorovanie zámerov podiel vysídlených osôb, ktoré sa v budúcnosti

[7] Od 2. júna 2024.

[8] *Lives on hold: intentions and perspectives of refugees, refugee returnees and IDPs from Ukraine, February 2024* (Pozastavený život: zámery a perspektívy utečencov, utečencov navrátilcov a vnútorne vysídlených osôb z Ukrajiny, február 2024).

plánujú vrátiť na Ukrajinu alebo v to dúfajú, v porovnaní s minulým rokom klesol (zo 77 % na 64 %), zatiaľ čo podiel osôb, ktoré sa ešte nerozhodli v súvislosti s návratom, stúpol (z 18 % na 24 %), stúpol aj počet osôb, ktoré uvádzajú, že nemajú nádej na návrat (z 5 % na 11 %). Medzinárodná organizácia pre migráciu (IOM) uvádza[9], že veľká väčšina osôb, ktorých sa opýtala (74 %), má v úmysle vrátiť sa na Ukrajinu, keď a ak to bude bezpečné.

Podľa spoločnej štúdie Agentúry Európskej únie pre azyl (EUAA) a Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)[10] 53 % respondentov vyjadrilo svoj úmysel vrátiť sa po vojne na Ukrajinu, ale značná časť (30 %) si nie je istá. Približne 17 % si je istých, že sa nevrátia, pričom hlavným dôvodom sú obavy o bezpečnosť v krajine pôvodu.

Tieto prieskumy potvrdzujú, že osoby vysídlené z Ukrajiny sa stále nemôžu vrátiť na Ukrajinu za bezpečných a trvalých podmienok.

Rusko pokračuje vo svojej útočnej vojne na Ukrajine. Od marca 2024 to zahŕňa zintenzívnenie opakovaných leteckých útokov na celom území krajiny, ktoré majú za následok veľké straty na životoch a značné škody a majú významný vplyv na energetickú infraštruktúru krajiny, čo vedie k rozsiahlym výpadkom elektrickej energie a ničeniu elektrární.

Zámerné a nerozlišujúce útoky Ruska majú priamy vplyv na civilné obyvateľstvo v celej krajine, pričom nepredvídateľné letecké a dronové útoky zasahujú mimo stanovených a zväčša nemenných bojových zón.

IOM odhaduje, že od marca 2024 bude na Ukrajine 3,6 milióna vnútorne vysídlených osôb[11]. Až 80 % vysídlených domácností uviedlo, že boli vysídlené najmenej jeden rok[12]. Podľa informácií uvedených v tretej správe o rýchlom posúdení škôd a potrieb (RDNA3)[13] sa štátny program na podporu vnútorne vysídlených osôb stal finančne neudržateľným. Okrem toho sa uvádza, že v roku 2023 sa zvýšila chudoba a potravinová neistota. Vplyv vojny je nerovnomerný a najväčšie dôsledky pociťujú ženy, osoby so zdravotným postihnutím, deti a mládež, vnútorne vysídlené osoby a staršie osoby.

Úrad OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí (OCHA) k decembru 2023 odhaduje, že v roku 2024 bude v krajine potrebovať naliehavú humanitárnu pomoc viac ako 14,6 milióna ľudí[14].

Nestabilná situácia v kombinácii so zložitou humanitárnou situáciou na Ukrajine by takisto mohla viesť k ďalším hromadným príchodom do Únie, čo by viedlo k potrebe poskytnúť ochranu dodatočnému počtu vysídlených osôb.

---

9 *Ukraine Response – Needs, Intentions & Integration Challenges – Displacement Tracking Matrix* (Reakcia na situáciu na Ukrajine – potreby, zámery a integračné výzvy – matica na sledovanie vysídľovania).

10 *Voices in Europe: Experiences, hopes and aspirations of forcibly displaced persons from Ukraine* (Hlasy v Európe: Skúsenosti, nádeje a ambície násilne vysídlených osôb z Ukrajiny).

11 *Ukraine – Conditions of Return Assessment Factsheet – Round 7 (May 2024)* [Ukrajina – prehľad posúdenia podmienok návratu – 7. kolo (máj 2024)].

12 *Ukraine – Internal Displacement Report – General Population Survey Round 15 (November – December 2023)* [Ukrajina – správa o vnútornom vysídľovaní – 15. kolo prieskumu celkovej populácie (november – december 2023)].

13 *World Bank Group, Ukraine Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3) (February 2022 – December 2023)* [Skupina Svetovej banky, Ukrajina – Tretie rýchle posúdenie škôd a potrieb (RDNA3) (február 2022 – december 2023)].

14 *Humanitarian needs and response plan Ukraine – Humanitarian Programme Cycle 2024, OCHA, December 2023* (Plán humanitárnych potrieb a humanitárnej reakcie, Ukrajina – cyklus humanitárnych programov 2024, OCHA, december 2023).

Súčasná neistota a nestabilita na Ukrajine ukazujú, že sa pre osoby požívajúce dočasnú ochranu, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v členských štátoch EÚ, nečrtá žiadne jasné riešenie. Tieto osoby je stále potrebné chrániť v rámci Únie. Rovnako pretrváva riziko, ktoré by mohlo ohroziť efektívne fungovanie vnútroštátnych azylových systémov, ak by v blízkom čase zanikla dočasná ochrana a všetky tieto osoby by naraz požiadali o medzinárodnú ochranu.

Vzhľadom na uvedený vývoj sa Komisia domnieva, že dôvody dočasnej ochrany pretrvávajú, a preto by sa dočasná ochrana mala predĺžiť ako nevyhnutná a primeraná reakcia na súčasnú situáciu. Predĺženie, a to o ďalší rok, t. j. na obdobie od 5. marca 2025 do 4. marca 2026, by sa v súlade s článkom 4 ods. 2 smernice o dočasnej ochrane malo prijať čo najskôr. Cieľom je zabezpečiť, aby sa osobám vysídleným z Ukrajiny a nachádzajúcim sa v členských štátoch EÚ za súčasných okolností poskytla čo najväčšia stabilita a vyhliadky.

Okrem toho by členské štáty mali mať možnosť včas podniknúť potrebné administratívne a právne kroky (ako je obnovenie povolení na pobyt) s cieľom pripraviť sa na predĺženie dočasnej ochrany.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Tento návrh je plne v súlade s *acquis* EÚ v oblasti azylu, keďže smernica o dočasnej ochrane je neoddeliteľnou súčasťou spoločného európskeho azylového systému a predpokladá sa, že bude čeliť mimoriadnej situácii hromadného prílevu vysídlených osôb, ako je to stále v súčasnosti v dôsledku ruskej rozsiahlej invázie na Ukrajinu. Je tiež plne v súlade s cieľom Európskej únie vytvoriť priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti otvorený pre tých, ktorí sú okolnosťami donútení oprávnene hľadať ochranu v Únii.

Prvky návrhu sú takisto v súlade s právnymi aktmi, ktoré tvoria pakt o migrácii a azyle a ktoré boli nedávno prijaté. Parlament a Rada sa dohodli na zachovaní smernice o dočasnej ochrane ako súčasti súboru nástrojov, ktoré má EÚ k dispozícii pre prípad situácií hromadných príchodov. Smernica o dočasnej ochrane sa osvedčila ako základný nástroj na poskytovanie okamžitej ochrany v EÚ. V tejto fáze zostáva najvhodnejším nástrojom na riešenie vysídľovania spôsobeného ruskou útočnou vojnou proti Ukrajine.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Tento návrh je plne v súlade s potrebou umožniť členským štátom, aby prípadné žiadosti o medzinárodnú ochranu vybavovali riadnym spôsobom bez toho, aby sa ich azylové systémy preťažili, a naďalej poskytovať potrebné opatrenia pre prípad hromadného prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny, ktoré by zabránili preťaženiu azylových systémov členských štátov. Je tiež v súlade s vonkajšou činnosťou Únie. Tento návrh je takisto v súlade s reštriktívnymi opatreniami EÚ a ďalšími krokmi prijatými aj v reakcii na ruskú agresiu voči Ukrajine. Tento návrh je súčasťou komplexného súboru opatrení, ktorými EÚ reaguje na ruskú útočnú vojnu proti Ukrajine.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Právnym základom návrhu je článok 4 ods. 2 smernice Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb, berúc do úvahy, že dôvody dočasnej ochrany pretrvávajú. To umožňuje prijať opatrenia, ktoré podporujú rovnováhu úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Hlava V ZFEÚ pod názvom Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti prenáša určité právomoci v týchto záležitostiach na Európsku úniu. Tieto právomoci sa musia vykonávať v súlade s článkom 5 Zmluvy o Európskej únii, teda len vtedy a do tej miery, pokiaľ ciele zamýšľané touto činnosťou nemôžu uspokojivo dosiahnuť samotné členské štáty, ale z dôvodov rozsahu alebo účinkov navrhovanej činnosti ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Európskej únie.

Situácia na Ukrajine v dôsledku ruskej útočnej vojny má naďalej vplyv na EÚ ako celok. Európska únia na ňu reagovala bezprecedentne a jednotne. Z toho vyplýva, že si to stále vyžaduje riešenia na úrovni EÚ a podporu zo strany EÚ, ako aj silnú koordináciu na úrovni EÚ, keďže je neustále potrebné, aby všetky členské štáty spoločne účinne reagovali na situáciu a aby zabezpečili uplatňovanie rovnakých štandardov a harmonizovaného súboru práv v celej Únii pre 4,19 milióna osôb, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v Únii. Okrem existujúceho hromadného prílevu, ktorý pretrváva, nemožno vylúčiť ďalšie príchody veľkého počtu osôb z dôvodu pretrvávajúcej nestálosti situácie na Ukrajine. Je zrejmé, že opatreniami, ktoré prijímajú jednotlivé členské štáty, nemožno uspokojivo naplniť potrebu spoločného prístupu EÚ k tomu, čo jednoznačne predstavuje výzvu spoločnú pre celú EÚ.

Takýto spoločný prístup nie je možné uspokojivo dosiahnuť jednotlivo na úrovni členských štátov, vzhľadom na rozsah a účinky navrhovaného vykonávacieho rozhodnutia Rady ho možno lepšie dosiahnuť a koordinovať na úrovni Únie, ako takisto uviedli samotné členské štáty. Únia preto musí konať a môže prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 ods. 3 Zmluvy o Európskej únii.

- **Proporcionalita**

V súlade so zásadou proporcionality stanovenou v článku 5 ods. 4 Zmluvy o Európskej únii sa v navrhovanom vykonávacom rozhodnutí Rady stanovuje predĺženie dočasnej ochrany na obmedzené obdobie, t. j. o jeden rok pre konkrétnu skupinu osôb, na ktorú sa už vzťahuje.

Navrhované opatrenie sa obmedzuje na to, čo je nevyhnutné vzhľadom na rozsah a závažnosť situácie na Ukrajine, v dôsledku čoho sa približne 4,19 milióna vysídlených osôb, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v členských štátoch EÚ, nemôže vrátiť na Ukrajinu za bezpečných a trvalých podmienok. Toto predĺženie navyše predstavuje aj primeranú reakciu vzhľadom na súčasnú situáciu, keďže dočasná ochrana zabezpečila, aby azylový systém členských štátov nebol preťažený z dôvodu značného počtu osôb prichádzajúcich do členských štátov EÚ.

- **Výber nástroja**

V článku 4 ods. 2 smernice o dočasnej ochrane sa vyžaduje, aby sa vykonávacím rozhodnutím Rady predĺžila dočasná ochrana až o jeden rok, ak dôvody na dočasnú ochranu pretrvávajú.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Tvorba politík založená na faktoch**

Sieť EÚ pre koncepciu pripravenosti a krízového riadenia v oblasti migrácie so zameraním na Ukrajinu a platforma solidarity „Ukrajina“[15] pokračujú vo svojej činnosti s cieľom zabezpečiť

[15] Komisia zriadila platformu s cieľom koordinovať operačnú reakciu medzi členskými štátmi podľa článku 3 ods. 2 rozhodnutia Rady 2022/382. Okrem iného zhromažďuje informácie a skúma potreby identifikované v členských štátoch a koordinuje nadväzujúce operačné opatrenia v reakcii na tieto potreby.

spoločné situačné povedomie o migračných dôsledkoch ruskej rozsiahlej inváze na Ukrajinu a pripravenosť EÚ a členských štátov a ich koordinovanú reakciu na krízu prostredníctvom pravidelných výmen. V tejto súvislosti sa na oboch fórach diskutovalo o zvýšení celkovej pripravenosti na úrovni EÚ vrátane plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí. Neustále sa zhromažďujú informácie a údaje o súčasnej situácii a o pohybe osôb. Platforma na registráciu dočasnej ochrany pokračuje v diskusiách *ad hoc* o tom, ako lepšie zabezpečiť riadnu výmenu informácií o osobách požívajúcich dočasnú ochranu a primeranú ochranu, ktorá je k dispozícii podľa vnútroštátneho práva v rámci členských štátov, a zároveň odhaľovať duplicitné registrácie v rámci toho istého členského štátu a medzi členskými štátmi EÚ.

Situáciu na Ukrajine navyše pravidelne posudzuje Európska komisia, organizácie, ako je Svetová banka a Organizácia Spojených národov, ako aj ukrajinská vláda. Svetová banka uverejňuje správy o rýchlom posúdení škôd a potrieb Ukrajiny[16].

Od vypuknutia vojny Medzinárodná organizácia pre migráciu pracuje na tom, aby poskytla lepšie pochopenie situácie vysídlených osôb a aby sledovala vnútorné vysídľovanie na Ukrajine a toky mobility a okrem toho prostredníctvom prieskumov monitoruje zámery osôb utekajúcich pred vojnou a osôb prekračujúcich hranice späť na Ukrajinu a hodnotí podmienky návratu. UNHCR pravidelne uverejňuje informácie o zámeroch a perspektívach (aj vnútorne) vysídlených osôb z Ukrajiny. Z prieskumov a dokumentov uvedených medzinárodných organizácií vyplýva, že súčasná situácia je stále nestabilná a neistá, a preto neumožňuje návrat za bezpečných a trvalých podmienok. UNHCR odhaduje, že k aprílu 2024 je celosvetovo zaznamenaných 6,4 milióna osôb utekajúcich z Ukrajiny[17].

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami, získavanie a využívanie expertízy**

Na účely zhromaždenia informácií založených na dôkazoch Komisia prostredníctvom siete pre pripravenosť a krízové riadenie v oblasti migrácie a platformy solidarity pravidelne konzultovala s orgánmi členských štátov, Európskou službou pre vonkajšiu činnosť a príslušnými agentúrami EÚ, ukrajinskými orgánmi a medzinárodnými organizáciami, pričom udržiavala výmeny s mimovládnymi organizáciami a organizáciami občianskej spoločnosti.

Komisia v spolupráci s rotujúcimi predsedníctvami Rady Európskej únie konzultovala s členskými štátmi o budúcnosti dočasnej ochrany po marci 2025 na úrovni ministrov, ako aj v strategickom výbore Rady pre prisťahovalectvo, hranice a azyl (SCIFA) v novembri 2023 a v pracovnej skupine pre azyl v marci 2024, kde členské štáty zdôraznili potrebu čo najskôr predĺžiť dočasnú ochranu. V rámci platformy solidarity prebiehali súbežné a doplnkové diskusie, v ktorých členské štáty jednomyseľne vyjadrili potrebu predĺžiť dočasnú ochranu o ďalší rok, aby bola zachovaná spoločná európska reakcia, aby boli osobám požívajúcim dočasnú ochranu poskytnuté jasné informácie a aby mohli členské štáty vykonať potrebné administratívne a právne opatrenia na vnútroštátnej úrovni (napríklad obnovenie povolení na pobyt). Komisia zároveň udržiavala pravidelné kontakty s ukrajinskými orgánmi s cieľom získať informácie o situácii na mieste. Súčasne pokračujú úvahy o potrebe vytvoriť podmienky na zabezpečenie hladkého prechodu z dočasnej ochrany na alternatívne vnútroštátne právne postavenia. Okrem toho v súlade s článkom 3 smernice o dočasnej ochrane prebiehali špecifické konzultácie medzi Komisiou a UNHCR, ktorý situáciu

[16] *World Bank Group, Ukraine Third Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA3) (February 2022 – December 2023)* [Skupina Svetovej banky, Ukrajina – Tretie rýchle posúdenie škôd a potrieb (RDNA3) (február 2022 – december 2023)].

[17] *Ukraine Refugee Situation* (Situácia ukrajinských utečencov).

posudzoval a poskytol relevantné informácie a vykonával prieskumy o zámeroch vysídlených osôb. Európska rada pre utečencov a exulantov (ECRE) a ďalších 140 organizácií občianskej spoločnosti uverejnili vo februári 2024 správu[18] a v marci 2024 spoločné vyhlásenie[19] o situácii vysídlených osôb z Ukrajiny, v ktorých okrem iného vyzvali Komisiu, aby zvážila možnosť navrhnúť ďalšie predĺženie dočasnej ochrany.

- **Základné práva**

Tento návrh rešpektuje základné práva a dodržiava zásady, ktoré sú uznané najmä v Charte základných práv Európskej únie, ako aj záväzky vyplývajúce z medzinárodného práva vrátane Ženevského dohovoru z 28. júla 1951 o právnom postavení utečencov v znení Newyorského protokolu z 31. januára 1967.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Od začiatku útočnej vojny Ruska proti Ukrajine boli potreby financovania spojené s uplatňovaním smernice o dočasnej ochrane zahrnuté do rozpočtu existujúcich nástrojov financovania EÚ v rokoch 2014 – 2020 a 2021 – 2027, najmä v rámci politiky súdržnosti.

To umožnilo členským štátom získať prístup k dostupným nevyužitým finančným prostriedkom a v rámci programov 2014 – 2020 ich rýchlo presmerovať na naliehavé potreby v oblasti migrácie a riadenia hraníc v dôsledku príchodu veľkého počtu osôb utekajúcich pred vojnou na Ukrajine do EÚ. Okrem toho rozpočtový orgán schválil cielené zvýšenie o 152 miliónov EUR, ktoré sa použilo ako súčasť balíka núdzovej pomoci vo výške 400 miliónov EUR na podporu najviac postihnutých členských štátov s potrebami prvého prijatia spojenými s vysokým prílevom vysídlených osôb z Ukrajiny. Programy fondov v oblasti vnútorných záležitostí na roky 2021 – 2027 v rámci AMIF, BMVI a ISF takisto prispievajú k plneniu finančných potrieb členských štátov súvisiacich s uplatňovaním smernice o dočasnej ochrane. Celkovo bolo na národné programy pôvodne pridelených 9,4 miliardy EUR, pričom v roku 2025 bude na základe strednodobého hodnotenia programov pridelených ďalších 1,9 miliardy EUR. Napokon sa vo februári 2024 v rámci strednodobej revízie viacročného finančného rámca (VFR) dohodlo zvýšenie zdrojov pre okruh 4 o 2 miliardy EUR na roky 2025 – 2027. Tieto ďalšie zdroje podporia členské štáty pri riešení naliehavých problémov a potrieb súvisiacich s migráciou a riadením hraníc v členských štátoch v prvej línii, ako aj v štátoch postihnutých vojnou na Ukrajine a na Blízkom východe, a pri vykonávaní paktu o migrácii a azyle vrátane nových postupov na hraniciach.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

V článku 1 sa stanovuje predĺženie dočasnej ochrany o jeden rok (od 5. marca 2025 do 4. marca 2026) pre vysídlené osoby uvedené v článku 2 vykonávacieho rozhodnutia Rady 2022/382.

V *článku 2* sa stanovuje dátum nadobudnutia účinnosti tohto rozhodnutia.

---

[18] *Transitioning out of the Temporary Protection Directive, European Council on Refugees and Exiles, February 2024* (Prechod zo smernice o dočasnej ochrane, Európska rada pre utečencov a exulantov, február 2024).

[19] *The EU must provide future-proof solutions for people displaced from Ukraine, European and International Organisations, 4 March 2024* (EÚ musí poskytnúť nadčasové riešenia pre ľudí vysídlených z Ukrajiny, európske a medzinárodné organizácie, 4. marca 2024).

2024/0143 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa predlžuje dočasná ochrana zavedená vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2022/382

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na smernicu Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov[20], a najmä na jej článok 4 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Dňa 4. marca 2022 Rada prijala vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2022/382[21], ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana.

(2) V súlade s článkom 4 ods. 1 smernice 2001/55/ES sa dočasná ochrana najprv uplatňovala na počiatočné obdobie jedného roka, a to do 4. marca 2023, a potom sa automaticky predĺžila o ďalší rok do 4. marca 2024.

(3) Rada 19. októbra 2023 prijala vykonávacie rozhodnutie (EÚ) 2023/2409[22], ktorým sa predlžuje dočasná ochrana zavedená vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2022/382 v súlade s článkom 4 ods. 2 smernice do 4. marca 2025.

(4) V súvislosti s aktiváciou smernice 2001/55/ES sa členské štáty jednomyseľne dohodli[23], že nebudú uplatňovať článok 11 smernice vo vzťahu k osobám požívajúcim dočasnú ochranu v danom členskom štáte v súlade s vykonávacím rozhodnutím Rady 2022/382, ktoré sa bez povolenia presunú do iného členského štátu, pokiaľ sa členské štáty dvojstranne nedohodnú inak.

(5) Vzhľadom na to, že osoba môže v danom čase požívať práva spojené s dočasnou ochranou len v jednom členskom štáte, osoby požívajúce dočasnú ochranu, ktoré sa

---

20 Ú. v. ES L 212, 7.8.2001, s. 12., ELI : http://data.europa.eu/eli/dir/2001/55/oj.

21 Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2022/382 zo 4. marca 2022, ktorým sa konštatuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice 2001/55/ES, a zavádza sa dočasná ochrana (Ú. v. EÚ L 71, 4.3.2022, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj).

22 Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2023/2409 z 19. októbra 2023, ktorým sa predlžuje dočasná ochrana zavedená vykonávacím rozhodnutím (EÚ) 2022/382 (Ú. v. EÚ L, 2023/2409, 24.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2023/2409/oj).

23 Návrh VYKONÁVACIEHO ROZHODNUTIA RADY, ktorým sa stanovuje skutočnosť, že došlo k hromadnému prílevu vysídlených osôb z Ukrajiny v zmysle článku 5 smernice Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001, a zavádza sa dočasná ochrana – vyhlásenie členských štátov.

presťahujú do iného členského štátu, by nemali využívať sociálnu pomoc v dvoch členských štátoch súčasne.

(6) V Únii sa v súčasnosti poskytuje dočasná ochrana približne 4,19 milióna vysídlených osôb z Ukrajiny. Celkový počet registrácií osôb požívajúcich dočasnú ochranu zostal stabilný na úrovni približne 4,19 milióna s mierne stúpajúcim trendom, pričom len málo osôb ohlásilo svoj trvalý návrat na Ukrajinu. Situácia na Ukrajine neumožňuje návrat vysídlených osôb na Ukrajinu za bezpečných a stabilných podmienok. Medzinárodná organizácia pre migráciu odhaduje, že v marci 2024 je v rámci Ukrajiny vnútorne vysídlených 3,6 milióna ľudí. 80 % všetkých vnútorne vysídlených osôb uviedlo, že boli vysídlené jeden rok alebo dlhšie. Úrad OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí odhaduje, že v roku 2024 bude na Ukrajine potrebovať naliehavú humanitárnu pomoc viac ako 14,6 milióna ľudí.

(7) Okrem toho nemožno vylúčiť ďalšie príchody veľkého počtu osôb z dôvodu zložitých humanitárnych podmienok, ešte väčšej nestability a neistoty situácie na Ukrajine v dôsledku nepriateľských akcií Ruska vrátane zintenzívnenia opakovaných leteckých útokov na civilné obyvateľstvo v celej krajine. Riziko eskalácie pretrváva. Zároveň pretrváva riziko, ktoré by mohlo ohroziť efektívne fungovanie vnútroštátnych azylových systémov, ak by v blízkom čase zanikla dočasná ochrana a všetky osoby, ktoré ju požívajú, by naraz požiadali o medzinárodnú ochranu.

(8) Vzhľadom na to, že vysoký počet vysídlených osôb požívajúcich dočasnú ochranu v Únii sa pravdepodobne nezníži, kým bude vojna proti Ukrajine pokračovať, predĺženie dočasnej ochrany je potrebné na riešenie situácie osôb, ktoré v súčasnosti požívajú dočasnú ochranu v Únii alebo budú takúto ochranu potrebovať od 5. marca 2025, keďže sa ním zabezpečuje okamžitá ochrana a prístup k harmonizovanému súboru práv a zároveň sa ním v situácii hromadného prílevu do Únie obmedzujú formality na minimum. Predĺženie dočasnej ochrany takisto pomôže zabezpečiť, aby azylové systémy členských štátov neboli preťažené v dôsledku výrazného zvýšenia počtu žiadostí o medzinárodnú ochranu, ktoré by mohli podať osoby požívajúce dočasnú ochranu do 4. marca 2025, ak by sa dočasná ochrana dovtedy skončila, alebo osoby utekajúce pred vojnou na Ukrajine, ktoré prišli do Únie po uvedenom dátume a pred 4. marcom 2026.

(9) Keďže dôvody dočasnej ochrany pretrvávajú, dočasná ochrana vzťahujúca sa na kategórie vysídlených osôb uvedené vo vykonávacom rozhodnutí (EÚ) 2022/382 by sa mala predĺžiť do 4. marca 2026.

(10) V tomto rozhodnutí sa rešpektujú základné práva a dodržiavajú zásady uznané Chartou základných práv Európskej únie.

(11) Írsko je viazané smernicou 2001/55/ES, a preto sa zúčastňuje na prijímaní tohto vykonávacieho rozhodnutia.

(12) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o Európskej únii a Zmluve o fungovaní Európskej únie, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tohto vykonávacieho rozhodnutia, nie je ním viazané ani nepodlieha jeho uplatňovaniu,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Dočasná ochrana poskytovaná osobám vysídleným z Ukrajiny uvedená v článku 2 vykonávacieho rozhodnutia Rady (EÚ) 2022/382 a predĺžená vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2023/2409 sa predlžuje o ďalšie obdobie jedného roka do 4. marca 2026.

Článok 2

Toto rozhodnutie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka